

Algemeen Protocol hygiëne maatregelen Schothorst Feed Research, versie maart 2019.

Inleiding

Bij Schothorst worden 3 verschillende soorten landbouwhuisdieren gehouden voor zowel reguliere bedrijfsvoering als onderzoeksdoeleinden. De verschillende diersoorten worden allen op hetzelfde Unieke bedrijfsnummer (UBN) gehouden, waardoor financiële risico's, maar ook welzijns- en managements-technische problemen bij het uitbreken van dierziektes zeer groot zijn. Daarom is het van belang om een goed hygiëne protocol voor het bedrijf te hanteren en te handhaven.

In 2012 is een start gemaakt met de invoering van het huidige hygiëne beleid. Het gevolg van het doorvoeren van stringente voorzorgsmaatregelen op hygiëne gebied is dat meer tijd wordt besteed aan hygiëne-gerelateerde handelingen (zoals omkleden, douchen etc.) door het personeel. Dit betekent dat personeel minder goed declarabel is, maar daarnaast zijn dit handelingen die vaak ten koste gaan van het werkplezier. Het is daarom van belang om een goede balans te vinden tussen de extra veiligheid die hygiëne maatregelen opleveren en de daaraan gekoppelde kosten (arbeid en materiaal). De regels in dit document zijn zoveel mogelijk opgesteld met het doel om een beleid te formuleren dat:

- Leidt tot een zo laag mogelijk risico op het verspreiden en binnenslepen van dierziektes.
- Werkbaar is voor personeel.
- Controleerbaar is.

Maatregelen algemeen momenteel aanwezig:

Momenteel zijn er een aantal maatregelen /regels welke op SFR gelden:

- Er zijn bezoekersprotocollen (zie Q schijf hygiëne maatregelen) aanwezig m.b.t. toegankelijkheid van het bedrijf voor binnenlandse en buitenlandse bezoekers. Belangrijkste punten zijn:
 - Voorwaarden voor bezoek aan stallen: Toegang alleen toegestaan wanneer bezoeker afkomstig is uit een gebied waar geen besmettelijke dierziektes heersen.
 - Betreden van stallen: alleen toegestaan na douchen en volledig omkleden (rundvee zie excursieroute):
 - Voor pluimvee en varkens maximaal 4 personen per bezoek.
 - Voor rundvee: indien gedocht moet worden (zie excursieroute): maximaal 8 personen per bezoek.
 - In principe altijd begeleiding door SFR personeel.
 - Zo weinig mogelijk fysiek contact met dieren.
 - Aan bezoekers wordt ons hygiëneprotocol overhandigd, verantwoordelijkheid voor naleving hiervoor ligt bij de begeleider.
- Per dierafdeling is er een hygiëne sluis waar omgekleed en gedocht kan worden.
 - Uitzondering op gebied van mogelijkheid voor douchen: pluimveeafdeling 4.1 voor deze afdelingen doucht men in de algemene hygiëne sluis.
- Er is voor wat betreft gebruik van materialen een (zo goed mogelijke) scheiding tussen diersoorten aangebracht: hier voor dient personeel altijd aandacht te hebben.
- Er zijn diersoort-specifieke "plateaus" gemaakt waarop kadavers vervoerd kunnen worden.
- Ook is er een gekoelde kadaverkar aanwezig. De kadavers in containers worden tot vervoer naar de weg opgeslagen in aparte kadaverkoelingen bij pluimvee en varkens afdelingen. (rundvee koelt niet). Voor het lab is dit een koelwagen waarin kadaver containers van het lab staan, als deze worden weggebracht om te worden geleidigd worden er ook containers van de dierafdelingen bij in geplaatst.
- Er is een programma voor ongediertebestrijding aanwezig. Eén van de bedrijfsleiders (in overleg aangewezen) is verantwoordelijk voor uitvoering.

- Er is een doorrijdbak aan het begin van het terrein waarin ontsmettingsvloeistof aanwezig is: verantwoordelijkheid: Technische Dienst in samenwerking met bedrijfsleiders.
- Zoals de situatie nu is, is het ingewikkeld om meerdere UBN-nummers op 1 erf te hebben. Royal FrieslandCampina heeft het vogelgriepprotocol inmiddels aangepast. Mocht er in de buurt vogelgriep uitbreken dan zal de melk gewoon opgehaald worden.
- Monitoring diergezondheid: Uitslagen van GD komen bij de drie bedrijfsleiders, PC, directie (Lieuwe en Piet), dierenartsen (Francesc en Ant) terecht via de mail. Uitslagen van andere labs worden, indien afwijkend, meteen door bedrijfsleider met deze personen gedeeld. Indien dit actie behoeft kan deze zo spoedig mogelijk doorgevoerd worden.

Aanvullende regels algemeen:

- Personeel werkt in principe op 1 dier-afdeling op één dag, zodat zo weinig mogelijk gewisseld, gedoucht en omgekleed hoeft te worden. Om te voorkomen dat laboratorium en proevencentrum medewerkers op 1 dag met meerdere diersoorten in aanraking komen, worden dierverzorgers (die daarvoor opgeleid zijn) af ten toe ook ingezet om monsters te nemen. Hiervoor dient goed overleg te worden gevoerd tussen laboratorium en dierafdelingen. Per uit te voeren handeling dient te worden ingeschat in hoeverre stalpersoneel het lab kan ontlasten. Er dient regelmatig (minimaal 1 x per jaar per diersoort) een (opfris)instructie te worden verzorgd door het lab-personeel.
- De rundveedouche wordt (op momenten dat er geen calamiteiten bestaan) benut als algemene omkleedruimte voor iedereen die het erf moet betreden.
- Kantoorstoffs / schoeisel:
De meeste versleping van ziekteverwekkers vindt plaats via schoeisel. In de stallen wordt altijd specifieke stalkleding / schoeisel gedragen. Personen die vanaf het bedrijfsterrein het hoofdgebouw binnenkomen, kunnen met hun schoeisel gemakkelijk ziekteverwekkers het hoofdgebouw binnenbrengen, welke dan weer voor kruisbesmetting kunnen zorgen over het erf heen en naar andere stallen.
Daarom wordt bij overgang van het hoofdgebouw naar terrein toe gewisseld van erfschoeisel naar hoofdgebouw-schoeisel toe. Dit kan in de algemene (rundvee) hygiëne sluis.
- Wanneer lab-personeel naar de stallen moet, lopen zij via de achteruitgang hoofdgebouw zoals alle andere personeelsleden. Wanneer alleen vriescel bezocht wordt (of een andere plaats op terrein zelf waarbij geen dierafdeling betreden wordt) kan volstaan worden met gebruik overtrekoverall en terreinschoeisel en mag men vanuit de achteruitgang van het laboratorium het terrein op.
- De erfkleding dient te worden gehandhaafd. Wel moet goed herkenbaar zijn of mensen in stalkleding of in erfkleding op het terrein rondlopen.
- Er is een document voor personeel van bedrijven (DAP's, mengvoer, loonwerk, etc.) die werkzaamheden op onze bedrijven uitvoeren.
Dit document waarin onze richtlijnen aangegeven staan wordt aan bezoekers van buiten ons bedrijf die via de slagboom het terrein opkomen (vrachtwagens ed.) gegeven / gezonden (rondsturen of delen: actie Christian + receptie). Alle personen die niet met een vervoersmiddel het terrein op komen, komen via de receptie. Personen die specifieke kleding/ schoeisel nodig hebben welke zij zelf meebrengen dienen zich aan onze richtlijnen te houden: Bijvoorbeeld het dragen van schone veiligheidsoveralls, schone schoenen ed. (actie Christian). Naast deze schriftelijke eisen, moeten deze personen via een ontsmettingsbak / mat het terrein op.
- Bezoekers (niet monteurs) aan SFR die op dezelfde dag reeds een andere stal buiten SFR hebben bezocht krijgen op die dag geen toegang tot de SFR stallen.
- Aannemers krijgen bij opdrachtverlening een verwijzing naar ons hygiëne protocol. (actie Christian)

Aanvullend per diersoort:

Pluimvee:

- Voor het betreden van alle pluimveestallen dient aan het begin van de dag bij SFR gedoucht en omgekleed te worden.
- Indien verschillende stallen bezocht moeten worden, moet goed nagedacht worden over volgorde (eerst leghennen, dan zonder besmettingen en pas daarna met besmettingen). Voor en na betreden van stal 4.2 dient in geval van een infectie proef altijd gedoucht te worden. Wanneer op één dag meerdere pluimveestallen bezocht worden moet zeer precies omgekleed worden: tot op ondergoed. Indien er twijfels zijn over de gezondheidsstatus in één van de stallen, dient altijd gedoucht te worden voor betreden van een andere stal. Echter bij voorkeur wordt in een dergelijk geval niet in meerdere stallen per dag gewerkt.
- Indien invasieve handelingen moeten worden uitgevoerd welke in principe door het lab worden geregeld, dient goed overleg plaats te vinden of pluimveepersoneel met artikel 13f2 bevoegdheid hierbij het lab personeel kan ontlasten (zie algemeen).
- Bij uitbraak van een wettelijke pluimvee ziekte treedt er een aangepast protocol inwerking: zie appendix 2.
- Aan het einde van de dag dient ook op de SFR uit gedoucht te worden.
- Wanneer kippenvangers ingezet worden dienen deze zich bij de stal om te kleden. Zij mogen nergens anders op het terrein komen dan bij de pluimveestal. Ze moeten in schone kleding en met schoon schoeisel komen. Zij kleden zich om in verpakte schone werkkleding die zij zelf meenemen.

Rundvee:

- Indien geen calamiteiten aanwezig, dan hoeft niet te worden gedoucht, mits geen contact met zoogdieren of vogels heeft plaatsgevonden / dierbedrijf is bezocht op dezelfde dag.
- Deze afwijking t.o.v. varkens en pluimvee dient goed gecommuniceerd te worden om te voorkomen dat andere afdelingen uit onbegrip hun eigen beleid wijzigen. In verhouding tot risico's voor insleep door het weiden van koeien en het binnen komen van vogels in de stal is het "niet douchen" geen groot risico.
- De douche voor de rundvee dient op momenten dat geen calamiteiten bestaan, benut te worden als algemene omkleedruimte voor iedereen die het erf moet betreden.
- Als thuis diercontact (zoogdieren / vogels) heeft plaats gevonden eerst douchen (rundveedouche) voordat de stal bij SFR betreden mag worden.
- Een verklaring dient getekend te worden door die medewerkers die thuis dieren houden waarin zij deze verantwoordelijkheid bevestigen.
- Bezoekers die het rundveebedrijf willen bezoeken en daarbij geen diercontact hebben, moeten een overtrekoverall aantrekken in de algemene omkleedruimte en specifieke terreinschoeisel voor rundvee. (dit betreft in eerste instantie groene rundvee laarzen of op langere termijn schoeisel in kleur groen) Zij dienen zich te allen tijde te houden aan de excursieroute. Dus een bezoek aan de ramen bij de groepshuisvesting varken, pluimvee etc. is met dit schoeisel niet toegestaan!! Bezoekers die wel diercontact hebben, trekken in de algemene omkleedruimte terreinkleding aan. Vervolgens trekken ze voor in het *schone* deel van de machineruimte van de melkveestal een stal specifieke overall en laarzen aan. (de dierverzorgers van het rundveebedrijf zorgen ervoor dat deze ruimte schoon en opgeruimd blijft).
- Er is een excursie-route voor bezoekers die alleen de rundveeafdeling bezoeken. (zie bijlage 1). Deze bezoekers volgen een aangegeven route en dragen over hun kleding heen een overall of overtrekoverall en rundvee-terrein-schoeisel. De rundveeafdeling wordt altijd betreden vanaf de algemene omkleedruimte. Zij worden altijd begeleid door een medewerker en worden erop gewezen dat zij geen dieren mogen aanraken.

- Indien invasieve handelingen moeten worden uitgevoerd welke in principe door het lab worden geregeld, dient goed overleg plaats te vinden of rundveepersoneel met artikel 13f2 bevoegdheid hierbij het lab personeel kan ontlasten zodat deze niet te vaak hoeven te douchen / dag.

Varkens:

- Bij de varkensafdeling is de hygiëne sluis/ douchen en omkleden goed geregeld: Er wordt door iedereen die het varkensbedrijf betreedt in- en uit gedoucht. (begin en einde dag).
- De varkensafdeling heeft te kampen met een permanente besmetting met Salmonella welke bij een goede algemene gezondheid / immuunstatus subklinisch latent is, maar in tijden van stress veel hoger / actief. Men dient zich hiervan zeer goed bewust te zijn en alle moeite te doen om besmetting met Salmonella en andere infectieuze aandoeningen duurzaam te onderdrukken of uit te roeien.
- Bij het transport van kadavers mag geen gebruik worden gemaakt van materialen welke ook door andere afdelingen gebruikt worden. Hierin is voorzien door middel van een aparte wagen voor de varkens die achter de grasmaaier wordt gekoppeld.
- Indien invasieve handelingen moeten worden uitgevoerd welke in principe door het lab worden geregeld, dient goed overleg plaats te vinden of varkenspersoneel met artikel 13f2 bevoegdheid hierbij het lab personeel kan ontlasten zodat deze niet te vaak hoeven te douchen / dag.
- In een aantal gevallen is het noodzakelijk om het buitenterrein te betreden in de directe omgeving van de stal. Denk hierbij aan kadavers in de ton doen, toegang tot de voerhut van de 3.4 stal, toegang mestbassin en voersilo's. Bij het weer betreden van de stal dient bij elke uitgang een ontsmettingsbak met desinfectiemiddel te staan.

Lab/proevecentrum:

- Personeel van het lab/proevecentrum dient zo weinig mogelijk verschillende dierafdelingen per dag te bezoeken. Daardoor hoeft minder vaak gedoucht en omgekleed te worden. Er dient goed gepland te worden en daarnaast moet steeds overleg plaatsvinden met de verschillende dierafdelingen over de inzet van personeel. De dierafdelingen hebben allen artikel 13f2 medewerkers welke een deel van de invasieve handelingen voor hun rekening kunnen nemen.
- Wanneer personeel van lab en proevecentrum niet een stal in hoeft, dient men, als men het stalterrein betreedt, terreinschoeisel en terreinkleding of overtrekoverall aan te trekken.
- Verder is het beleid zoals dit ook voor dierafdelingen geldt: Voor de eerste afdeling in douchen zoals per diersoort beschreven, en indien twee diersoorten op 1 dag bezocht worden dient tussendoor gedoucht te worden. Uit douchen zoals per diersoort beschreven.

TD medewerkers:

- Personeel van de TD dient zo weinig mogelijk verschillende dierafdelingen per dag te bezoeken. Daardoor hoeft minder vaak gedoucht en omgekleed te worden. Er dient goed gepland te worden.
- Er moet voorkomen worden dat de werkplaats doorlooproute is van erf naar hoofdgebouw. De deur tussen hoofdgebouw en werkplaats dient afgesloten te blijven.

Materialen vanuit het hoofdgebouw nodig bij acties in de stallen:

- Eenvoudige zaken als stoelen en steekwagens dienen per stal aanwezig te zijn zodat schoonmaken en ontsmetten geminimaliseerd wordt.

Er wordt een lijst bijgehouden van personeel welke beroepsmatig, dan wel hobby matig zoogdieren en of vogels houden. Deze wordt onder de aandacht gebracht bij nieuw personeel en wordt voor alle personeel halfjaarlijks geactualiseerd.

NB:

- Rundveebezoekers dienen schoeisel te dragen dat specifiek voor de rundveeafdeling is. Met dit schoeisel mag men niet doorlopen naar varkens en pluimvee toe. Ook andersom geldt deze regel.
- Overtreklarzen worden alleen maar gedragen indien alleen de vide bij de rundvee bezocht wordt. Voor grotere afstanden zijn deze plastic schoentjes niet geschikt.
- In geval van besmettelijke dierziekten in Nederland, wordt het hygiëne regime aangescherpt en worden geen bezoekers toegelaten op het bedrijfsterrein indien dit niet strikt noodzakelijk is. Daarnaast wordt in een dergelijk geval de algemene hygiëne-sluis ingezet als douche-faciliteit voor een ieder die het rundveebedrijf moet betreden. (Zie bezoekersprotocol op Q- protocollen en mallen_hygiëne-maatregelen)

Jack Morren
Herke Pijl
Jan Jaap Huisman
Ant Koopmans
Lieuwe Roosenschoon

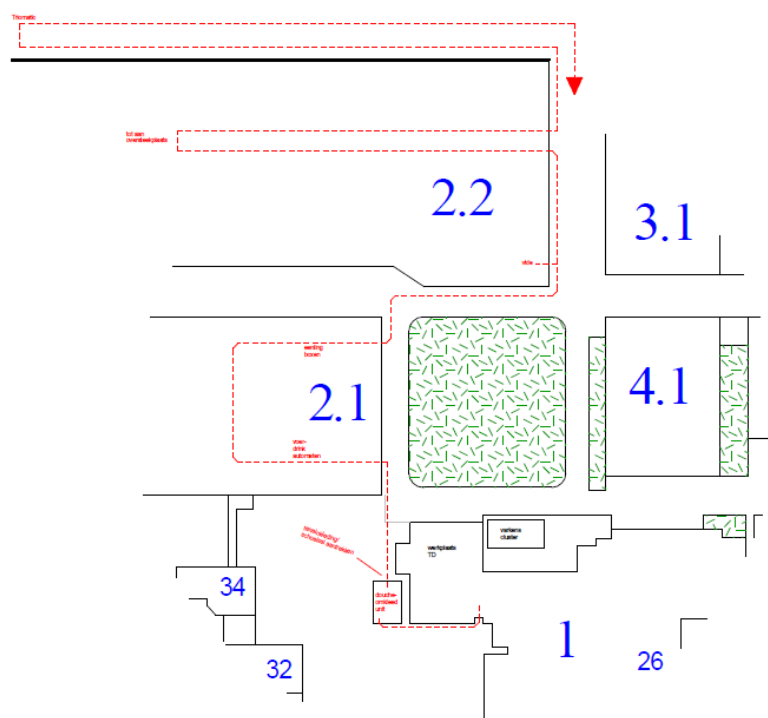
Bijlage 1: Excursieroute rundvee

Deze route zal worden gemarkeerd.

Toelichting excursie-route rundvee:

Voor bezoekers die niet vanuit een gebied komen waar een dierziekte heerst, en die op dezelfde dag niet op een bedrijf met koeien, varkens of pluimvee zijn geweest, kan een excursieroute rundvee gevolgd worden:

- In de algemene omkleedruimte wordt **terreinschoeisel specifiek voor rundvee** aangetrokken en een overtrekoverall.
- Vanaf de algemene omkleedruimte de 1^e voergang op langs de groepshokken van de kalveren.
- Dan wordt de weg vervolgd via de oversteek naar het voerpad met de eenlinghokjes van de kalveren.
- Via de voorzijde van de jongveestal naar buiten toe en dan aan de voorzijde van de melkveestal naar binnen toe.
- Het voerpad bij het melkvee mag belopen worden tot aan de oversteek van de koeien.
- Daarnaast kan men via de voordeur en de trap naar de vide toe.
- Vervolgens over de voergang aan de buitenkant naar achteren naar de voerkeuken van de Trioliet.
- De terugweg is dezelfde route.

Looproute rundveeafdeling

Aandachtspunten:

- Er wordt niet van de route afgeweken, hier hoort duidelijk niet een excursieroute bij die naar andere diersoorten toegaat.
- Er dient door de begeleider op gelet te worden dat de dieren niet aangeraakt worden en dat men niet bij de dieren in de afdelingen/hokken komt.

Excursieroute terrein:

Een algemene excursieroute kan door bezoekers onder begeleiding worden afgelegd. Hiervoor dient terreinschoeisel (en een overtrekoverall te worden aangetrokken in de algemene omkleedruimte. In deze route is opgenomen: vide rundvee (expliciet geen stal), raam zeugenstal, excursieruimte varkens, raam vleeskuikenstal. Een plan met optimale looplijnen wordt nog opgesteld. Dit zal van invloed zijn op de excursieroute.

Bijlage 2: Pluimveeprotocol bij dierziekten

Hygiëne protocol tijdens de Vogelgriep					
Naar		Volg	Van	Naar	Volg
Stal 4.1	→	1	Stal 4.1	→	Stal 4.2, 4.4, 4.5/4.6
				→	Stal 4.3
Stal 4.2	→	2	Stal 4.2	→	Stal 4.4, 4.5/4.6
				→	Stal 4.1, 4.3
Stal 4.3	→	1	Stal 4.3	→	Stal 4.2, 4.4, 4.5/4.6
				→	Stal 4.1
Stal 4.4	→	2	Stal 4.4	→	Stal 4.2, 4.5/4.6
				→	Stal 4.1, 4.3
Stal 4.5/4.6	→	2	Stal 4.5/4.6	→	Stal 4.2, 4.4
				→	Stal 4.1, 4.3
Procedure's					
1: Indouchen in de douche-unit bij het hoofdgebouw. Bedrijfskleding + schoenen + muts aantrekken. Als je de stal in komt omkleden in de kleding van de stal. Muts af.					
2: In de douche-unit omkleden in bedrijfskleding + schoenen + muts op. Als je in de stal komt dan douchen + omkleden in de kleding die in de stal ligt.					
3: Niet uitdouchen. Omkleden. Muts op. Naar de andere stal. Muts af, handen wassen en omkleden in de kleding van die stal					
4: Niet uitdouchen. Omkleden. Muts op. Naar de andere stal. Indouchen en omkleden in de bedrijfskleding daar.					
Buiten altijd een muts op! Binnen af.					
Ben je in de pauze naar het hoofdgebouw geweest start dan weer bij het begin.					
Ga je naar huis, dan uitdouchen					